

Mısır'la rekabet

AKP hükümetinin dış politikasını Ortadođu'da derinleştirmek için faydalandığı iki boşluk vardı. Birincisi otoriter Arap rejimlerinin hükmettikleri halklar nezdindeki meşruyet sorunundan kaynaklanan boşluk... İkincisi, bu rejimlerin Filistin halkının dramı ve İsrail'in ölçüsüz eylemleri karşısındaki kifayetsiz tutumlarıyla açılmış olanı... Birbirleri arasında neden-sonuç ilişkisi olan ve bazen bir sarmal etkisiyle birbirlerini büyüten iki Arap boşluğu... Ahmet Davutođlu'nun 1 Mayıs 2009'da Dışışleri Bakanı olmasıyla kıvama koyulaşan AKP dış politikası, bölgedeki boşlukları doldurma iddiasıyla dikkatleri üzerine topladı. Arap isyanlarının sonucunda daha katılımcı, temsil kabiliyeti daha yüksek, dolayısıyla meşruyet sorunu daha az rejimler ortaya çıkarsa ki istidat bu yöndedir, süreç 'Arap boşlukları'nın büyük ölçüde dolmasıyla sonuçlanacaktır. Meşruyet tahkimi, bölgesel politika boşluğunu da küçültecek. Bir misal, yeni Mısır Gazze'deki trajediye eskisi gibi kayıtsız kalmayıp, Gazze halkının hamisi olarak oradaki boşluğu doldurursa AKP Türkiye'si bu Mısır'la nasıl rekabet edecek? Bu köşenin eski takipçilerindenseniz, yukarıdaki paragrafları muhtemelen ikinci kez okumuş oldunuz. 2011'in mart ayında bu köşede çıkmış bir yazıdan aktardım. Nitekim "yeni Mısır"ın Gazze konusundaki ilk icraatı 2011 martından hemen iki ay sonra Gazze ile Mısır arasındaki Refah kapısını insan geçişlerine açmak oldu. Son olarak yeni Mısır Gazze'deki ateşkeste baş rolü oynamış, Gazze'nin ve Filistin davasının birinci sahibi olarak temayüz etmiştir. Yeni Mısır, Mübarek'in Mısır'ı tarafından bölgede açılmış olan politika ve meşruyet boşluklarını doldurmuştur. Bu neredeyse 2 yıl öncesinden görülmesi gereken mukadder bir gelişmeydi. Ve yeni Mısır'ın bu boşlukları doldurması nispetinde, AKP dış politikasının etki kaybına uğraması da doğaldı. Türkiye'nin İslami, Sünni ve Ortadođulu kimliğini öne çıkararak Mısır boşluğuna hamle yapması ise Ortadođululara değerli farklarını silikleştirmesinden başka bir sonuca hizmet etmemiştir. Mamafih Türkiye Ortadođulu olmak hususunda bu Mısır'la rekabet edemez. İttifakı tercih ederse, ya Mısır'ın kuyruğuna takılır ya da ancak onun altında kendisine bir yer bulabilir. Türkiye'nin dış politikası ne olursa olsun, İslamcı ya da değil, bir politikanın yürütülmesi ülkenin kapasitelerine ve bunların nasıl kullanıldığına bağlıdır. Türkiye'nin kapasitesi, kurgulanan mevcut politikayı taşımaya yetmiyorsa, ilk mania önünde durakalmak kaçınılmaz olur. "Ortadođu'da değişim dalgasını yöneteceğiz" yollu söylemlerle yaratılan beklentileri karşılamaya çalışmak, ancak Türkiye'de olup Mısır'da olmayan kapasitelerin rekabetçi kullanımıyla mümkündü. AB süreci, laik demokrasi, basın özgürlüğü, çoğulculuk, insan hakları, kadın-erkek eşitliği... İlaveten, etnik ve mezhepsel sorunları çözmeye yeteneği... Bütün bu değerler Türkiye'de tahkim edilmeli ve beraberinde Ortadođu'ya yansıtılmalıydı. Oysa şimdi İslamcılık yarıştıarak yaratılan beklentiler karşılanamayınca retoriğe daha fazla abanılıp rol abartılıyor. Beklenti yönetiminde "saf retorik" kullanmak uyuşturucu gibidir; sonu yoktur.